

GUILLEM MAYOL MARQUÈS I EL CREUER AUXILIAR “CIUDAD DE PALMA”

*Jaume Deyà Miró**

RESUM

Aquesta comunicació pretén donar a conèixer la figura de Guillem Mayol a partir de la troballa d'un petit arxiu personal sobre ell, on aparegueren documents bastant interessants com varis dietaris que explicaven dia a dia la seva experiència a bord del “Crucero auxiliar Ciudad de Palma” durant la Guerra Civil Espanyola, cartes personals amb amics del règim, un document sobre la presa de Maó, fotos... entre altres. Guillem Mayol obtingué càrrecs de certa importància tant en el règim com a dins la pròpia localitat de Sóller. La intenció d'aquesta comunicació com he dit, és presentar aquesta figura desconeguda i de certa importància, i també, donar a conèixer el creuer “Ciudad de Palma”, on un bon grapat de solterics s'embarcaren durant la guerra.

* Jaume Deyà Miró és estudiant especialitzat en arqueologia a la UB.

I. INTRODUCCIÓ

La motivació per a la realització d'aquesta comunicació sorgí arran de la troballa casual d'unes fotografies familiars de la Guerra Civil tirades a una casa abandonada. La curiositat em féu demanar al meu pare de qui eren aquelles fotografies, i em respongué: “Del conco Guillem, que havia anat a la guerra dins un vaixell i que havia estat un membre destacat de Falange”. Les ganes de trobar alguna cosa més em va fer tornar a la casa i començar a regirar entre munts de papers i caixons, fins que vaig començar a trobar un gran nombre de coses: fotografies, cartes entre companys de guerra, tot tipus de documents relacionats amb la Falange, la seva camisa blava, la bandera, alguns elements de l'uniforme de combat... però el que em va sorprendre més fou la troballa de quatre quadernets, els quals contenien un dietari acurat des que s'allistà, fins que acabà el seu servei militar. Una vegada vist tot, vaig poder comprovar que tenia un bon grapat d'informació per tal de fer alguna cosa sobre ell.

Parlant amb el meu pare i altres parents vaig comprovar que havia estat una persona amb molts de càrrecs de diferents tipus i en podia extreure prou informació. A més, la motivació personal d'escriure sobre un familiar que havia conegut i tenir la informació de primera mà, foren factors que acabaren de fer-me decidir per tal de realitzar-lo.

La majoria d'informació és totalment personal, probablement tenia més documents, però pel que he pogut esbrinar, després de la seva mort es varen cremar papers.

El motiu de les següents pàgines és un intent de contextualitzar i donar personalitat a tots els documents que he trobat, per tal de poder presentar tant les fotografies, com els dietaris i altres documents dins un context determinat, a més de remarcar un vaixell mallorquí que també participà a la Guerra Civil, però que molts en desconeixen l'existència, em referesc al “Crucero Auxiliar Ciudad de Palma”, la majoria, per no dir tota, de la bibliografia realitzada, ha estat sobre el “Balears”, en canvi, aquest petit vaixell ha estat totalment marginat.

En memòria del “concu Guillem” que tant estimà al meu pare i a qui vaig poder conèixer.

Al meu pare.

II. EL CREUER AUXILIAR “CIUDAD DE PALMA” I LA SEVA INTERVENCIÓ A LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

El vaixell “Príncipe Don Alfonso XIII”, motonau, fou construïda el 1920 per la companyia italiana “Cantiere Navale de Monfalcone” per encàrrec de la companyia Transmediterránea. Les seves característiques són: eslora de 101,52 m.; màniga de 14,93 m.; calada de 6,51 m.: 4.085,03 TRB; 2 motors dièsel de 3.150 HP i x 2; 17,2 nusos. Vaixell destinat al transport de passatgers. El seu viatge inaugural fou el 16 d’abril de 1930 entre Barcelona i Palma de Mallorca.

El 1931, amb motiu del canvi polític, la II República Espanyola decidí substituir la majoria dels noms dels vaixells relacionats amb personalitats militars o membres de la monarquia, per noms de ciutats.

Abans

Reina Victoria
Príncipe Alfonso XIII
Infante Don Jaime
Infante Don Juan
Infante Don Gonzalo
Infanta Beatriz
Infanta Cristina
General Berenguer
General Jordana
Miguel Primo de Rivera
General Sanjurjo

Després

Ciudad de Melilla
Ciudad de Palma (el 12 de maig de 1931).
Ciudad de Barcelona
Ciudad de Alicante
Ciudad de Valencia
Ciudad de Sevilla
Ciudad de Cádiz
Ciudad de Mahón
Ciudad de Málaga
Ciudad de Algeciras
Ciudad de Ceuta

Per tal que el vapor Príncipe Alfonso es pogués dir Ciudad de Palma, l’antic Ciudad de Palma passà a anomenar-se “Ciudad de Alcudia”.

El 18 de juliol de 1936 sortí de Barcelona cap a Palma i fou retingut. El setembre serví per traslladar tropes a Eivissa i posteriorment fou confiscat pels nacionalistes, l’octubre de 1936. Sota el comandament del tinent del vaixell, Joaquín Pery, amb el nom fals “Ariadne”, partí el novembre del 36 acompanyat per dos mercants nacionalistes i un destructor italià rumb a La Spezia, Itàlia, a les drassanes del qual fou armat com a creuer auxiliar, amb dos canons de 120 mm i dos de 76 mm.

Realitzà la campanya del Cantàbric i en ocasions va enarborar la insígnia del contraalmirall Luís de Castro. Després de la caiguda d’Astúries, se li reti-

rà l'artilleria i es convertí en vaixell hospital amb base a Bilbao, on recollia els soldats ferits de la batalla de l'Ebre i de l'ofensiva a Catalunya, i els distribuïa pels Hospitals de Gijón, el Ferrol, La Corunya i Vigo.

Fou retornat a la Transmediterrànea en acabar la guerra. Posteriorment realitzà com a vaixell de transport les línies Barcelona-Cadis-Canàries, Barcelona-Palma de Mallorca, Sevilla-Canàries. El 1948 féu el seu únic viatge transatlàntic amb destinació a Nova York. El 1968 fou subhastat i adjudicat a Federico Suárez, de l'Hospitalet de Llobregat. Entre 1968-1969 fou desballestat a Vilanova i la Geltrú.

LA PARTICIPACIÓ DEL CREUER AUXILIAR CIUDAD DE PALMA A LA CAMPANYA DEL NORD (CANTÀBRIC)

Març de 1937, la decisió d'atacar el nord fou a causa de l'esperança que podria ésser conquerit ràpidament, per aconseguir prestigi nacionalista, a més, l'atractiu del ferro i de la indústria de Bilbao incitava la gesta. Es pretenia un atac conjunt, terrestre i marítim, que consistia principalment en un bloqueig naval. El 6 d'abril els nacionalistes anunciaren que, en endavant, impedirien que entressin vaixells amb aliments als ports republicans del nord d'Espanya, a part de controlar les rutes marítimes i sobretot la presència de vaixells anglesos.

Les tropes nacionalistes contaven amb una important armada marítima i controlaven les drassanes més importants de la zona, en el port del Ferrol, on era la central de la flota marina nacionalista en el nord.

L'armada nacionalista consta de (simplement anomenaré els que se citen al diari):

- Creuers: España, Baleares, Canarias, Cervera, Navarra...
- Destructors: Velasco, Ciudad de Melilla...
- Creuers auxiliars: **Ciudad de Palma**, Ciudad de Valencia, Mar Cantàbrico, J.J. Sister, Jaime I, Ciudad de Alicante...
- Minadors: Neptuno, Vulcano, Júpiter, Marte...
- Torpediners: Torpedero nº7, Torpedero nº2...
- Patrullers/guardacostes: Galerna, Virgen del Carmen, Virgen de Chamorra...
- Vaixell escola: Galatea.
- Altres: Undondo, Campuzano, Isla de Tenerife, Seurra, Mar Báltico, Aguirre Mendi, V. Puchol, Astrazo, Lazaro...

Cal recordar que a més de la gran flota marina espanyola, de la qual simplement he anomenat una proporció corresponent a l'ofensiva del Cantàbric, també tenien el suport tant alemany com italià, els quals els proporcionaven vaixells, submarins, petroliers... En conclusió, el control marítim el tenien els nacionalistes ja que la flota republicana era més dèbil i disposava d'efectius menors.

La tasca del creuer Ciudad de Palma era la de patrullar la costa cantàbrica, però principalment era utilitzat per bloquejar ports per tal d'impedir tant l'entrada com la sortida de vaixells, després de la presa de Bilbao va canviar de funció i el vaixell fou reformat per tal de servir de vaixell hospital. Segons el diari, el dit vaixell no arribà mai a entrar en combat directe amb altres vaixells de forma contínua, és a dir, una lluita acarnissada, sinó simplement arribà a simples amenaces amb algun tir de provocació. En canvi, tingueren més problemes amb l'aviació republicana, però sense cap conseqüència greu.

Les diferents actuacions de rellevància que tingué el Ciudad de Palma foren varies; participà en el combat de Cap Machichaco i amb l'apressament del Mar Cantàbrico (republicà); a finals de febrer de 1937, l'objectiu era capturar el Mar Cantàbrico que transportava un important carregament bèl·lic. Participaren en l'acció els creuers España i Canarias, el Ciudad de Palma i el Ciudad de Valencia, els bous de Pasages i el Velasco tot utilitzant una tàctica d'acorralament.

Inicialment les ordres són la captura del Cantàbrico, però el Canarias rep un altre objectiu, neutralitzar un comboi (el Galmes, el destructor José Luís Díez, i alguns vaixells escolta) procedent de Baiona; però en la nit, a causa del temporal, el comboi es dividí. Al matí, davant Cap Machichaco apareix el Canarias i entra en combat amb el comboi, apressa el Yorkbrook (vaixell estonià que es troba a la llista de vaixells que trafiquen armes) i deixa greument danyats el Gipuzkoa, Galdames, Nabara (enfonsat) i el Donostia (enfonsat). Després de la batalla, entre el 12 i 19 de març, l'Espana dugué a terme una tasca de vigilància entorn a Bordeus esperant la sortida del José Luís Díez. El 30 de març el Díez es dirigí cap a Santander; pel camí es trobà amb el Ciudad de Palma i s'intercanviaren alguns trets, guanyant temps per tal que arribés l'Espana. En arribar aquest, el Ciudad de Palma abandonà l'acció.

Una de les conseqüències de la campanya del Canarias en el Cantàbric és la destrucció d'un gran nombre de pesquers armats, fet que provocà una forta desmotivació en el bàndol republicà i un gir dràstic. Es redueix molt el

transport marítim i els republicans ja no reben amb regularitat material de guerra. Es demana auxili a València, però el govern no pot atendre el Cantàbric, ja que la flota és imprescindible al Mediterrani.

El 4 d'abril de 1937 els creuers auxiliars Ciudad de Palma, Ciudad de València i el bou Galerna duen a terme accions de càstig contra la costa de Santander, mentre que el Cervera i el Velasco fan el mateix a Astúries i Biscaia.

Cal remarcar l'enfonsament de l'Espana, el 30 d'abril, atès que xocà amb una mina del seu mateix bàndol a causa d'una maniobra arriscada per tal de tallar el pas a un vaixell. Els republicans s'adjudicaren l'enfonsament causat pel bombardeig de dos dels seus avions.

A finals d'abril, el govern republicà del nord es planteja l'evacuació, primer de les persones políticament compromeses i, després, de dones i nins i individus no compromesos en edat militar, ja que l'avanç i la superioritat nacional són evidents. Els vaixells britànics, a més dels francesos, reben ordres d'escortar els vaixells amb càrrega de persones que surten de Bilbao. A finals de maig l'evacuació s'intensifica. El 12 de juny, el Govern Basc escapa de Bilbao i queda un comitè encarregat de l'evacuació.

Els vaixells nacionals desenvolupen una tasca de suport d'artilleria a les tropes de terra, les ordres que tenen els bucs és de no deixar passar cap vaixell dins les aigües jurisdiccionals. El dia 15 de juny el contraalmirall Castro Arizcún, a bord del Ciudad de Palma (entre els documents hi ha un petit retall de premsa que fa referència a aquest fet), es troba Pasages per preparar l'entrada a Bilbao dels vaixells nacionals, coordinar el bloqueig i intentar evitar l'escapada de qualsevol vaixell enemic.

El 23 de juny, la flotilla de rastrejadors nacionals draguen l'ansa de Bilbao per assegurar l'accés a les unitats majors. L'endemà entren al port el Ciudad de Palma i els bous Fantastico i Mercedes.

Després de la caiguda de Bilbao es prossegueix amb la campanya naval de Santander que consisteix en un bloqueig naval. La flotilla de bous, el Júpiter, els mercants armats Ciudad de Palma, Ciudad de Valencia i Galerna, amb el suport del Cervera i de dos hidroavions Dornier, duen una tasca de bloqueig de la costa, a més, els treballs de minat prossegueixen.

L'11 d'agost el destructor Ciscar surt de Gijón per dirigir-se a Santander, i pel camí es troba el minador Júpiter i el Ciudad de Palma patrullant les aigües. El Júpiter i el Ciscar intercanvien alguns trets d'artilleria, i aquest

darrer escapa. El creuer Cervera es dirigeix a tota velocitat l'indret per tal de donar suport al Júpiter i al Ciudad de Palma.

En acabar la campanya de Santander, el Ciudad de Palma passar a convertir-se en vaixell hospital per tal de traslladar els ferits de la batalla de l'Ebre i de l'ofensiva a Catalunya, i els distribueix pels Hospitals de Gijón, El Ferrol, La Corunya i Vigo

III. BIOGRAFIA DE GUILLEM MAYOL MARQUÈS

Guillem Mayol Marquès nasqué a Sóller el 18 de juny de 1911 (sobre el mes trobam contradiccions, a la majoria de documents apareix nascut per juny, però en el cas del carnet de Falange i el certificat de la llicència absoluta apareix el mes de maig), fill de Ramon Mayol i Catalina Marqués. Residien a Sóller, al carrer de la Romaguera núm. 52. Posteriorment es mudaren temporalment a Bunyola, a la possessió de Son Palou, com a amos de la dita finca.

El juny de 1930 viatjà a França amb el seu cosí Bartomeu Castanyer Marquès per tal de treballar a la fruiteria "*Entrepôt d'oranges et citrons Barthélemy Mayol*", a Carcassonne. El 17 de març rep a Parés el certificat de nacionalitat.

El mateix any torna a Mallorca i resideix a Sóller on treballa de pagès a la finca familiar "sa Lleida" (es Marroig, Fornalutx). Fou allistat al servei militar l'1 d'agost de 1932. Fou admès a Falange de Sóller l'1 de juny de 1936 quan tenia 25 anys.

El 14 de setembre de 1936 s'incorpora a Falange Naval de les Balears i el mes de desembre s'embarca en el creuer auxiliar Ciudad de Palma fins el 17 de maig de 1938. Aquest creuer tenia la funció de bloqueig de ports i control de la costa durant la campanya del Cantàbric. Posteriorment, a mitjans 1938, es converteix en vaixell hospital per traslladar ferits de la batalla de l'Ebre i de l'ofensiva a Catalunya. L'1 de març de 1937 s'incorpora, mobilitzat, al Regiment Jofa Palma 36 (possiblement hi ha un error administratiu ja que, segons el diari, en aquestes dates es trobava en El Ferrol a bord del Ciudad de Palma).

El 14 de desembre de 1937, la Prefectura Provincial de Balears, a proposta del Delegat Provincial de Falange Naval, és nomenat cap de Falange

pel Cap de Falange Provincial. El 2 de maig de 1938 el secretari local de Falange de Sóller dona el vistiplau perquè adquireixi el carnet definitiu.

El 27 d'abril de 1938 és destinat a Falange Naval de Palma, ho podem comprovar a partir del seu dietari, i participà amb la presa de Menorca (entre els papers aparegué el comunicat que es realitzà per establir la rendició dels republicans que es trobaven a Maó). Atilio Cosmelli Esteva, Cap de "*la Fuerza Naval de Baleares en Barcelona*" certifica el 9 de maig de 1939 que Guillem Mayol té la graduació de Cap de Falange en el Destacament de Barcelona. L'1 de juny de 1939 el Comandant militar del sector núm. 1 de "*La columna de orden y Policia de Ocupación de Barcelona*" certifica que el Cap de Falange (Guillem Mayol) presta el servei de vigilància en el port de Barcelona. El dia 1 de juny de 1939 fou llicenciat (segons el diari fou el 13 de juny) i fixà la seva residència a Sóller. L'1 d'octubre es donà d'alta a la zona de reclutament i mobilització núm. 8 en reserva.

El 4 de novembre de 1944 a les eleccions de la "Hermandad sindical local de labradores y ganaderos de Sóller" fou elegit pel càrrec de "Vocal de Junta Sindical de Representación Social-Asistencial".

El 9 de juny de 1948 és nomenat gestor del nou Ajuntament de Sóller formant part de la Comissió de Policia, Sanitat i Enllumenat amb Celestino Bonnín Piña, Jaume Colom Frontera i Jaume Aguiló Pomar.

El 6 de febrer de 1949 és regidor conjuntament amb Guillem Colom Rullan, Pedro March Arbona i Damian Orell Casasnovas, i segueix dintre de la Comissió d'Enllumenat, Policia i Sanitat, amb Celestino Bonnín Piña, Jaime Colom Frontera i Jaime Aguiló Pomar.

L'agost de 1950 rep la llicència absoluta per haver estat 18 anys al servei militar, el mateix any comença a treballar a la finca de Can Pons, on també resideix fins el 1980, moment en què es trasllada a Can Poma on viu fins a la seva mort.

El 24 de juny de 1951 rep la medalla a "la Vieja Guardia", el 21 d'octubre del mateix any forma part del "Tercio de Representación Sindical", els membres són:

Pedro March Arbona, nascut el 23 de març de 1909

Miguel Colom Rullan, nascut el 17 d'abril de 1910.

Guillermo Mayol Marquès, nascut el 18 de maig de 1911.

Damian Orell Casasnovas, nascut el 31 de maig de 1911.

El 3 de febrer de 1952 es forma el nou ajuntament. Seguirà essent regidor pel "Tercio de Representación Sindical" amb Miguel Colom Rullan, Pedro March Arbona i Felipe Palou Pons. També formarà part de la Comissió de Beneficència i Sanitat acompanyat per Francisco Colom Oliver i Gabriel Arbós Mir.

El 27 d'octubre de 1954 seguirà formant part del "Tercio de Representación Sindical" acompanyat per Miguel Colom Rullan.

Finalment, el 6 de febrer de 1955 els regidors que venien desenvolupant el càrrec del "Tercio Sindical" havien de cessar. Aquests eren Miguel Colom Rullan i Guillermo Mayol Marquès.

El 1955 fou elegit President de la Tafona Cooperativa de Sóller i el 1960 formarà part de la Junta Rectora de la Cooperativa Agrícola de Sant Bartomeu com a vocal.

El 18 d'agost de 1963 abandonà el càrrec de president; els seu mèrit pels anys com a president de la tafona mai no li fou reconegut. Quan rebé el càrrec trobà una cooperativa que havia entrat en una progressiva crisi i hi havia perill de tancament; a través d'entrevistes realitzades tant a familiars com a alguns coneguts, vaig descobrir que ell s'ocupà de tirar endavant la cooperativa. Per tal d'aconseguir capital per dur a terme les modificacions, pagà els deutes i per regenerar-la arribà a hipotecar totes les seves possessions i la finca de la família, sa Lleidà, gràcies a aquest fet pogué salvar el funcionament de la Cooperativa de Sóller.

No tingué fills ni contragué matrimoni. Com a fet anecdòtic, durant la guerra, en el Ferrol, conegué Lola López de Haro, filla del propietari dels Astilleros Aznar, amb la qual mantingué una relació. De la dita relació no he pogut delimitar-ne la durada a causa dels pocs documents que tenc i la poca informació obtinguda a través de l'entrevista amb familiars. Pel que sembla, es conegueren a mitjans 1937 en el Ferrol, però en desconec la finalització, possiblement entorn el 1939-1940 quan ell tornava a residir a Mallorca. El possible motiu pel qual finalitzà aquesta relació, segons el meu pare (Ramon Deyà Mayol) i el seu cosí (Pep Canyameras Mayol), fou que en anar a fer una visita a la família de Lola, comprovà que eren una família molt adinerada i d'alt estatus social. Després de la visita es negà a seguir la relació, ja que considerava que ell no podia contraure matrimoni amb una persona de nivell social tan alt. Mantingué altres relacions i tenia una pretendent a Sóller, però al final no varen contraure matrimoni.

Pel que sembla a partir de converses mantingudes amb diferents persones que el coneixien directament per haver treballat amb ell, Guillem Mayol era una persona que causava molt de respecte i era un dels homes forts de Falange a Sóller, però sense poder aprofundir més, sobretot per respecte. Era una persona de forta serietat, responsable, ambiciosa, sempre conscient dels seus propis límits, i de caràcter dur, agreujat sobretot durant els seus darrers anys, període ne el qual perdé una cama a causa del sucre i de l'edat.

Morí el 10 d'abril de 1988 a Can Poma, ses Argiles, Sóller.

IV. LLISTAT DELS DOCUMENTS DE CERTA IMPORTÀNCIA DE L'ARXIU PERSONAL

La troballa d'aquest arxiu personal fou pura casualitat. Parlant amb el meu pare vaig esbrinar que probablement havien existit més documents que, per una banda, el mateix Guillem Mayol llençà o féu desaparèixer quan es traslladà de Can Pons a Can Poma; i per l'altra, que després de la seva mort, la família en llençà part ja que no els donà importància. Com a fet anecdòtic, el meu pare em contà que el "tio Guillem", tenia un calaix on guardava les seves coses i que estava totalment prohibit obrir-lo i sobretot, remenar-lo.

Per tant, el que fins al moment he pogut recuperar consisteix en documents i objectes personals (anomenaré els que consider més importants històricament parlant);

Documents:

- Dietari corresponent a dos blocs de text on narra el dia a dia, de forma molt esquemàtica i sense subjectivisme, a bord del creuer auxiliar Ciudad de Palma durant la Guerra Civil.
- Dietari corresponent a una petita llibreta on apuntava el dia a dia de forma molt telegràfica quan estava a Falange Naval de Balears.
- Tres fulls arrabassats probablement d'un tercer dietari que parla també de l'experiència a bord del Ciudad de Palma, és possible que fos contemporani d'un l'altre dietari que escrivia d'una forma més personal i reflexiva, però tan sols se'n conserven aquests tres fulls arrancats.
- El carnet com a membre de Falange.
- El diploma i la medalla de membre de "la Vieja Guardia".
- El seu passaport.

- Certificat de nacionalitat.
- Certificat de pertànyer a Falange Naval de Balears.
- Certificat que pertany a Falange Naval de Balears. Columna d'ocupació de Barcelona.
- Justificant de pertinença a Falange Marítima.
- La Llicència Absoluta del servei militar.
- Document en el qual se li notifica el seu nomenament com a cap de Falange Naval.
- Notificació per a unes oposicions per la plaça de "Agente de Colocación de Sóller".
- Diploma com a "Vocal de la Junta Sindical de Representació social-assistencial".
- La sol·licitud del carnet definitiu de Falange.
- La sol·licitud del carnet d'identitat quan s'està a França.
- Carta secreta, escrita en clau, on se li demana un informe sobre la situació dels Requetes a causa d'uns rumors sobre un aixecament d'aquests per tal de tornar a instaurar la monarquia; se li demana realitzar un llistat de sospitosos.
- Comunicat de condicions per a la rendició del reducte republicà que quedava a Maó, per tal que s'entreguessin.
- Cartes personals entre familiars que es troben a França, alguns excompans de combat i amb Lola. També hi trobam alguna postal.
- Fotografies personals (Sóller, França, Lola...) de quan treballava a l'ajuntament i de quan es trobava a bord del Ciudad de Palma.
- Postals propagandistes de Falange i sobres amb l'emblema de Falange.

Objectes:

- Bandera amb el símbol de Falange.
- Bandera corresponent al creuer auxiliar "Ciudad de Palma".
- Camisa blava de Falange.
- La medalla de "La Vieja Guardia".
- Sivelles de cinturó de l'uniforme.
- Dues monedes encunyades pel bàndol nacional amb el símbol de Falange durant la guerra.
- Diferents elements de roba que tenen el símbol de Falange, o les lletres "C DE PALMA" (per tal d'ésser cosit a algun uniforme) i una

cinta de tela per posar-se al braç amb la franja central negra i les laterals vermelles.

Si alguna persona està interessada en consultar algun document, estan a la seva total disposició. Contacte: jaume_deya@hotmail.com o al telèfon 669044597.

ANNEX I. LLISTAT DE MALLORQUINS QUE ES TROBAVEN A BORD DEL CIUDAD DE PALMA

Aquest és un llistat dels tripulants del Ciudad de Palma residents a Mallorca, la majoria pertanyen a les localitats de Sóller i Bunyola.

Aquest llistat es trobava al Bloc I del seu dietari. Està talment transcrit:

“Relación de domicilios
G. Mayol Romagera 52 Sóller
Generos H Costes Rectoria 2 1º Sóller
Antonio Marroig. Rectoria 1 Sóller
Jose Mora Calle del Mar Nº 56 Sóller
Jorje Vicens Calle del Campo Nº 40 Salinas
Andres Oliver Rectoria Nº 2 2º Sóller
Geronimo Ripoll Constitución 7 Sóller
Jaime A Aguilo Calle Bauza 7 Sóller
Joaquin Santos S. Pedro 3 Sóller
Antonio Martorell Sta. Teresa Nº 16 Sóller
Damian Arbona C. de C. y Francisca Casanovas Sóller (morí a bord)
Jaime Mayol Trinidad Nº 24 Biniaraix Sóller
Ramon Compañy Can Ribera Biniaraix Sóller
Jaime Escalas (Can Pons) Alqueria del Conde
Jose Payeras Calle den Bou (Sa Bourada) Sóller
Antonio Joy Can Lau Biniaraix
Bernardo Ripoll Cas peneres Sóller
Bartolomé Ferriol Alqueria del Conde 15. Sóller
Miguel Bujosa (Can Penaso) Carretera de Sóller (Buñola)
Isidoro Quetglas Calle del general Goded 26 Buñola
Pedro Nadal Plaza del G. Goded Nº 1 Buñola
Pedro Ripoll Calle del Cementerio 88 Sóller
Gabriel Mas San Pedro Nº3 Sóller (es troba tatxat)
Juan Bonet Calle Camp Llado 5 Salinas
Jaime Ros (Marqués de la Cenia 54 pl. Palma
Pedro Cerda

Alfredo Saralegui 42 Pto. Pollensa
Bernardo Segui Plaza Progreso 31 1º Sta. Catalina
Jaime Vidal Calle Mayol 17 Salinas Colonia
Antonio Borobia Sta Clara 2 3º Palma
Juan Rubio Armadams 55 (Son Alegre)
Gabriel Mas c. Padre Alcina 19 Campos"

Al mateix bloc apareix el llistat dels tripulants que formaven part de la "Primera Esquadra" del vaixell comandats per Guillem Mayol; pel que podem intuir, al vaixell hi havia dues esquadres, cada una composta per uns 16 homes.

És el següent:

"1ª Esquadra:

G. Mayol (com a cap de l'esquadra).

J.A. Aguilo

Jaime Escalas –

Pedro Ripoll –

Antonio Martorell –

Bartolome Ferriol –

Isidro Quetglas –

Bernardo Segui –

Jaime Vidal –

Jose Payeras –

Antonio Marroig –

Ramon Compañia –

Jorje Vicens (tatxat) Damian Arbona

Bernardo Ripoll –

Miguel Bujosa –"

La informació següent es troba al dietari de bord del Ciudad de Palma.

"1ª Esquadra

Guillermo Mayol

J. A. Aguilo

Bernardo Ripio

Isidro Quetglas

Miquel Bujosa

Ramon Compañy

Antonio Martorell

Jose Payeras

Pedro Ripoll

Bernardo Segui

Jaime Vidal

Damian Arbona

2ª Esquadra

J.h. Cortes

Jaime Mayol

Antonio Borobia

Juaquin Santos

Jaime Ros

Antonio Joy

Jorge Vicens

Juan Rubio

Juan Bonet

Pedro Cerda

Gabriel Mas

Andres Oliver

Bartolomé Ferriol
Antonio Marroig
Jose Mora

Jeronimo Ripoll
Pedro Nadal
Jaime Escalas

Cañón Proa antiaereo
J.h. Cortes
Jaime Mayol
Antonio Borobia
Joaquin Santos
Jaime Ros

Ametralladora
Jose Mora
Antonio Joy
Jorge Vicens

Cañón popa
Bernardo Ripoll
Miguel Bujosa
Isidro Quetglas

Ametralladora babor
Jaime Escalas
Ramon Compañy
Jaime A. Aguilo

ANNEX II. ALGUNS APUNTS RESPECTE DEL DIETARI A BORD DEL CIUDAD DE PALMA

El diari s'inicia en el moment en què embarquen, dia 14 de desembre de 1936, i acaba dia 14 d'abril de 1938, quan torna a Sóller. Redactat a ordinador amb lletra 12 "Times New Roman" amb interlineat a 1,5, el diari té 59 pàgines. Guillem Mayol descriu dia a dia els fets que es van desenvolupant. Podem tenir una clara visió de la situació de la guerra, dels vaixells, dels enfrontaments, dels fets... des del dit vaixell. Tan sols exposa els fets de forma objectiva, no demostra en cap moment subjectivitat, ni opina sobre els fets, no expressa sentiments o sensacions, encara que, per suposat exposa, narra els successos amb la visió del seu bàndol, el nacionalista. Per la manca d'espai de què dispòs en aquesta comunicació, tan sols exposaré els fets que tinguin relació amb algun solleric, encara que remarc que hi ha fets molts més interessants dins el dietari.

Respecte als sollerics o mallorquins;

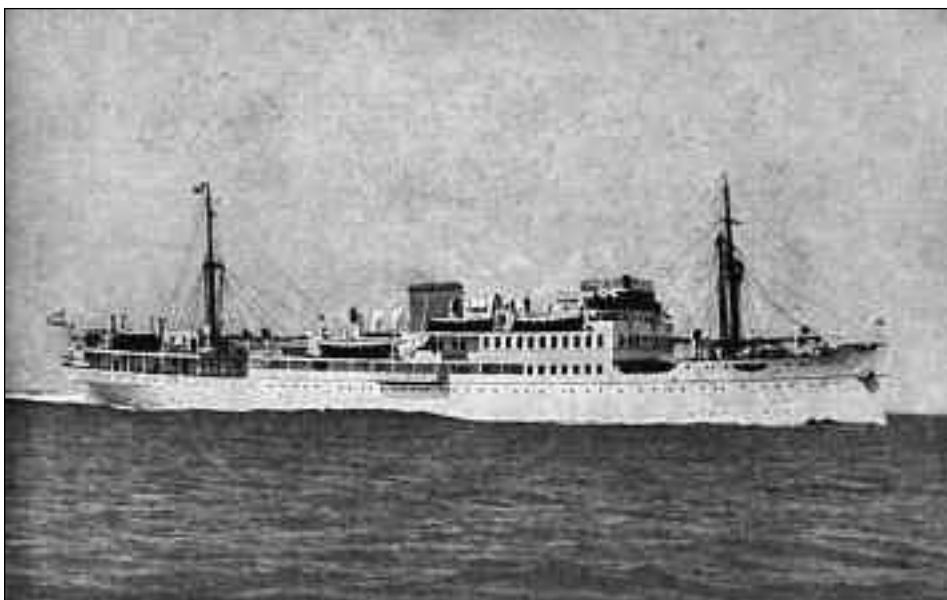
- El 25 de desembre de 1936, quan desembarcaven un bot amb sis homes dintre, una corda fallà i tots caigueren a l'aigua, com a conseqüència d'això i a causa del mal temps, Miquel Vanrell Capellà va desaparèixer, aquest fet va ocórrer la primera setmana de ser a bord. Com a anècdota, després de redactar el succés, al final posa "*Ya no bebimos vino*".
- El 28 de desembre se celebrà una missa en honor de Miquel Vanrell a El Ferrol.

- El 17 de gener de 1937 trobaren el seu cadàver i l'endemà es decidí realitzar una placa de marbre en record seu.
- El 16 de març de 1937 Antonio Marroig Oliver abandonà el vaixell per ingressar en el "tercio".
- El 16 de maig, Damià Arbona ingressà a l'hospital on morí la mateixa nit; dia 17 li feren l'enterrament. Desconeixem el motiu de la seva mort, però no sembla que fos a causa de ferida en combat.
- El 16 de maig de 1937, el Tercer Comandant donà una pintura realitzada per ell mateix del vaixell "Espanya" per tal de realitzar una rifa; els diners recaptats serien enviats a la família de Damià Arbona.
- El 21 de juliol, en presència de la família, es va realitzar la rifa a la qual participaren 125 persones, i es varen recaptar 400 pessetes per a la família (trobam un full escrit a part al diari on consta el llistat de participants i els diners posats per cada un).
- Dia 7 d'agost de 1937, Bernardo Ripoll ha de deixar el vaixell per ingressar a l'hospital.
- El 20 d'agost dugueren un vaixell apressat al port, l'"Isla de Tenerife", i entre els tripulants hi havia un home del port de Sóller de "Ca na Yaneras".
- El 10 de novembre, Bernardo Ripoll desembarca definitivament del Ciudad de Palma i torna a Sóller.
- El 7 de gener de 1938, el Sr. Comandant entrega a la tripulació de Sóller un total de 256,20 pessetes procedents d'una subscripció oberta per l'Ajuntament de Sóller.
- El 3 de febrer, Jeneroso fou arrestat a la seva cabina per dormir durant la guàrdia. Ell, de ràbia volia desembarcar, però el varen convèncer que no ho fes. Als fulls que es conserven del tercer dietari de caire més personal i subjectiu, que probablement era coetani d'aquest, parla d'aquest fet, i diu que, Jeneroso tenia permís, però es veu que va sorprendre l'oficial de guàrdia dormint, i com a càstig l'arrestaren, per aquest motiu volia desembarcar.

És una llàstima que no es conservi aquest tercer dietari, el qual tan sols en tenc tres fulls, però són molt interessants, sobretot per la forma de narrar els fets, una forma molt personal, subjectiva i donant opinió dels fets.

Aquestes són les referències respecte dels mallorquins i sollerics de més "interès".

ANNEX III. IMATGES

Postal del creuer auxiliar Ciudad de Palma.

Bandera corresponent al Ciudad de Palma.

Quan treballava amb el seu cosí a França.

A bord del Ciudad de Palma.

A bord del Ciudad de Palma.

A bord del Ciudad de Palma.

A bord del Ciudad de Palma.

A bord del Ciudad de Palma.

A bord del Ciudad de Palma.